

Remissvar Folkbildningsutredningen

Datum 20241125

Falkenbergs kommun

Diarienummer KFT 2024/664

Utbildningsdepartementet

u.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar gällande SOU 2024:42 Bildning, utbildning och delaktighet- folkbildningspolitik i en ny tid (U2024/01680)

Sammanfattning

Falkenbergs kommun ingår i en samverkan mellan de halländska kommunerna samt Region Halland, där målsättningen är att finna en ökad samsyn och samverkan kring arbetet med studieförbunden. Uppdraget är politiskt beslutat i samtliga halländska kommuner samt i Region Halland. Falkenbergs kommuns remissvar har därför tagits fram i samråd med "Operativ grupp studieförbund", det vill säga den arbetsgrupp med tjänstepersoner inom kommun och region som leder arbetet.

Falkenbergs kommun ställer sig i huvudsak positiv till utredningens förslag och bedömningar. Vi anser att utredningen är gedigen och välgrundad och skapar goda förutsättningar att lägga grunden till en ny folkbildningspolitik som kan lyfta vikten av, samt stärka förtroendet för folkbildningen i samhället.

Vi vill särskilt understryka vikten av att se de olika finansiella aktörerna i folkbildningens ekosystem på statlig, regional, samt kommunal nivå som en sammanlänkade helhet. Vi ställer oss positiva till förslaget om ökad kontroll och styrning med kvalitet och transparens i fokus och ser en styrka i att kunna använda likartade och kompletterande arbetsmetoder i uppföljning/dialog på lokal/regional nivå. Nya arbetssätt behövs implementeras för att öka insyn, stärka relationerna och skapa tillit, men vi ser även att detta kan innebära ökade kostnader i våra organisationer.

Vi ser möjligheter kring en utökad samverkan mellan de tre nivåerna. En uppmaning är att utforska hur de regionala och kommunala kompetenserna nyttjas i kvalitets- och uppföljningsprocesser. I kommunerna finns närheten till och kännedomen om de föreningar som till stor del är utförare av folkbildningsarbetet.

Vi ser en risk att ökade administrativa arbetsuppgifter och egenkontroll för studieförbunden kopplat till stat samt kommun/region kan ta studieförbundens resurser i anspråk på ett sätt som påverkar utbudet till medborgarna på ett negativt sätt. I mindre kommuner samt på landsbygden spelar studieförbunden en central roll för att stödja det lokala kulturutbudet.

Även om det inte finns ett direkt samband kopplat till betänkandet önskar vi särskilt lyfta att de minskade ekonomiska förutsättningarna för studieförbunden på statlig nivå minskar deras möjligheter att skapa den folkbildningsverksamhet som utredningen syftar till. I den lokala kontexten på kommunal och regional nivå ser vi risker att välfungerande folkbildning monteras ner, då stor del av verksamheten bygger på modellen med flerpartsfinansiering. Minskad statlig finansiering riskerar

att försvaga den kulturella infrastrukturen i lokalsamhället med konsekvenser både på kort och lång sikt för bildning, utbildning och delaktighet.

1:4 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2015: 218) om statsbidrag till fortbildningen.

Vi anser att förslaget om stärkt kontroll och transparens av statsbidraget är rimligt och att detta även kan utgöra en vägledning kring hur kommun och region kan arbeta för att säkra upp transparensen och ökad kännedom om studieförbundens verksamheter på lokal och regional nivå. Vi bedömer att detta sammantaget kan bidra till en bättre dialog och samverkan gällande lokalsamhällets utmaningar. Vi ser också att förslaget om transparens kring samverkanspartners synliggör det lokala föreningsliv som är tätt sammanlänkade med studieförbunden.

Det är av stor vikt att ökade administrativa arbetsuppgifter inte får konsekvenser på studieförbundens verksamheter som medför att utbudet för lokalsamhällen påverkas negativt, särskilt inte i mindre kommuner och på landsbygden där studieförbundens verksamhet utgör en betydande resurs för människor. I förslaget (1§) lyfts vikten av en långsiktigt hållbar infrastruktur för folkbildningen i *hela landet*. Detta perspektiv bör särskilt värnas, särskilt då förslaget om ökad kontroll sammanfaller med kraftigt minskade statliga anslag till studieförbunden.

20:8 Konsekvenser utifrån den kommunala självstyrelsen

Utredningen lyfter fram kommuner och regioner som en del i studieförbundens bredare finansieringsbas och understryker fortbildningens roll i lokalsamhället. Vi vill särskilt understryka vikten av att se flernivåfinansieringen från stat, region och kommun som en sammanlänkad helhet för studieförbunden, utan att för den sakens skull bortse från den kommunala självstyrelsen. Kommuner och regioner befinner sig nära studieförbundens verksamheter och skulle kunna vara en kunskapsresurs i utvärderingskedjan.

Vi ser det som positivt att kommuner och regioner kan använda de verktyg kring uppföljning och transparens som föreslås. En tydlig målstruktur med fyra delmål skapar en tydlig gemensam vision kring folkbildningens väg framåt och skapar nya och bättre förutsättningar för samverkan i det ekosystem som folkbildningen utgör.

Vi ser också att förändrade arbetssätt kan innebära ett merarbete för kommunala och regionala resurser kopplat till studieförbunden, med eventuellt ökade kostnader som följd. Vi ser också en risk att de utökade egenkontrollerna för studieförbunden innebär att kommunernas och regionens finansiella stöd används till administration i stället för vad de i grunden är avsedd för - folkbildning för invånarna.

För Falkenbergs kommun

Karolina Petersson

Kulturchef, Kultur-fritids- och teknikförvaltningen

karolina.petersson@falkenberg.se